

БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА
РЕПУБЛИКА СРПСКА
ВРХОВНИ СУД РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ
Број: 13 0 К 006646 23 Кж
Бања Лука, 11.06.2024. године

У ИМЕ РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ!

Врховни суд Републике Српске у вијећу састављеном од судија Обрена Бужанина као председника вијећа, Светлане Марић и Даниеле Миловановић као чланица вијећа, уз судјеловање записничарке Љиљане Оцвирек, у кривичном предмету против оптуженог Ц.П. због кривичних дјела злоупотреба службеног положаја или овлаштења из члана 315. став 2. Кривичног законика Републике Српске и превара из члана 230. став 3. истог законика, одлучујући о жалби бранитељице оптуженог, адвокатице Мирјане Нинковић из Добоја, изјављеној против пресуде Окружног суда у Добоју број 13 0 К 006646 22 К од 02.02.2023. године, у сједници вијећа 11.06.2024. године је донио

ПРЕСУДУ

Одбија се, као неоснована, жалба бранитељице оптуженог Ц.П. и потврђује пресуда Окружног суда у Добоју број 13 0 К 006646 22 К од 02.02.2023. године.

Образложење

Пресудом Окружног суда у Добоју број 13 0 К 006646 22 К од 02.02.2023. године, оптужени Ц.П. је оглашен кривим да је извршио кривично дјело злоупотреба службеног положаја или овлаштења из члана 315. став 2. Кривичног законика Републике Српске („Службени гласник Републике Српске број 64/17, 104/18, 15/21, 89/21 и 73/23, у даљем тексту: КЗ РС), у стицају са кривичним дјелом превара из члана 230. став 3. КЗ РС, па му је за та дјела суд на основу истих законских прописа и примјеном члана 46. став 1. и 2. и члана 56. став 1. и 2. тачка 3. КЗ РС, утврдио појединачне казне затвора од 2 године за кривично дјело из члана 315. став 2. КЗ РС и 1 годину за кривично дјело из члана 230. став 2. КЗ РС, те изрекао јединствену казну затвора од 2 године и 6 мјесеци. Истом пресудом је на основу члана 108. став 3. Закона о кривичном поступку Републике Српске („Службени гласник Републике Српске“ број 53/12, 91/17, 66/18 и 15/21, надаље у тексту: ЗКП РС) оптужени Ц.П. обавезан да на име имовинскоправног захтјева оштећеној М.Ф.А.В.Х. надокнади износ од 95.701 КМ у року од 30 дана од правоснажности пресуде, а са вишком имовинскоправног захтјева оштећена је упућена на парнични поступак, док је оштећени М.Ј. упућен да свој имовинскоправни захтјев у цијелости може остварити у парничном поступку. Истом пресудом је оптужени ослобођен обавезе надокнаде трошкова кривичног поступка на основу члана 99. став 4. ЗКП РС и одлучено да трошкови поступка падају на терет буџетских средстава.

Против те пресуде жалбу је благовремено изјавила бранитељица оптуженог, адвокатица Мирјана Нинковић из Добоја, због битне повреде одредаба кривичног поступка, погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања, повреде Кривичног законика, те одлука о кривичној санкцији и имовинскоправном захтјеву, са приједлогом да се побијана пресуда укине и предмет врати на поновно суђење или да се побијана пресуда преиначи тако да се оптужени ослободи предметне оптужбе због недостатка доказа на основу члана 298. став в) ЗКП РС, или да се побијана пресуда преиначи тако да се оштећена упуту да имовинско правни захтјев остварује у парничном поступку а оптуженом „у оквиру изречене кривичне санкције утврди најблажа санкција тј. условна осуда“.

Одговор на жалбу није поднесен.

Суд је испитао побијану пресуду сходно члану 320. ЗКП РС по свим наводима жалбе и по службеној дужности да ли је повријеђен Кривични законик на штету оптуженог, имајући у виду стање предметних списа, па је утврдио да је жалба неоснована и одлучио као у изреци ове пресуде из разлога који слиједе.

Прије свега, у жалби се наводи да је изјављена и због битних повреда одредаба кривичног поступка, али се не конкретизује ни једна од битних повреда из члана 311. ЗКП РС, нити се аргументовано упућује на постојање неке од тих повреда. Сами по себи наводи жалбе да је изрека побијане пресуде неразумљива, противрјечна сама себи и разлозима пресуде и да у образложењу пресуде нису наведени „потпуни разлози о свим одлучним чињеницама“, нису довољни да упуте на битну повреду одредаба кривичног поступка из члана 311. став 1. тачка к) ЗКП РС, јер представљају само препис законског текста ове одредбе, без образложења у чему се огледа неразумљивост изреке побијане пресуде, у чему се огледа противрјечност и за које одлучне чињенице нису дати потпуни разлози. Како садржај побијане пресуде не одражава недостатке који јој се жалбом на овај начин приписују, то се показују неоснованим приговори жалбе изјављене због битних повреда одредаба кривичног поступка.

Надаље, суд је испитујући чињеничну основу побијане пресуде утврдио да наводи жалбе нису успјели довести у сумњу начин на који је првостепени суд анализирао и оцијенио доказе оптужбе и одбране изведене на главном претресу (саслушањем свједока оштећене М.Ф.А.В.Х., М.Ј., Драгане Кнежевић, Весе Ђурковића, Данице Шуматић, Душке Брестовац, Дејана Старчевића, Сузане Петровић, Милана Тадића, Јованке Марчета и Ц.П. који је свједочио у корист властите одбране, те читањем и вршењем увида у доказе објективне природе, као што је документација Пореске управе Подручни центар Добој: дописа од 26.10.2021. године, записник о теренској контроли од 11.09.2020. године, рјешење за плаћање утврђене пореске обавезе од 15.09.2020. године, пореске картице обвезника Пријатељска кућа „Дом за смјештај дјецe“ Добој на дане 31.12.2017. године и 16.04.2021. године, пореске картице обвезника угоститељски објекат „J.“ М.Ј. с.п. на дан 31.12.2017. године и 16.04.2021. године, уговор о пружању књиговодствено-рачуноводствених услуга од 13.02.2012. године, личну евиденцију оштећене насловљену као „Преглед износа уплаћивања доприноса П. 065-893-921“, наредбе Основног суда у Добоју од 19.05.2021. године за претрес, налаза вјештачења мобилних телефона, са извјештајима о претресању истих, акт НЛБ банке филијала Добој од 08.11.2021. године и др.), па ни коначан закључак првостепеног суда да је изведеним доказима несумњиво доказано да је оптужени у инкриминисаном периоду поступао на начин описан у изреци побијане пресуде (са мањим измјенама у односу на оптужницу)

и тиме учинио кривично дјело злоупотреба службеног положаја или овлаштења из члана 315. став 2. КЗ РС у стицају са кривичним дјелом превара из члана 230. став 3. КЗ РС, за која дјела су утврђене појединачне казне затвора од 2 и 1 године и оптуженом изречена јединствена казна затвора од 2 године и 6 мјесеци, те је обавезан да на име досуђеног дијела имовинскоправног захтјева, оштећеној исплати износ од 95.701 КМ. О томе су у образложењу побијане пресуде изнесени јасни, потпуни и за овај суд у свему прихватљиви разлози. За супротан став одбране, у жалби нису наведени прихватљиви аргументи, нити понуђени нови докази. Стога се приговори жалбе изјављени због погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања и одлука о казни и досуђеном имовинскоправном захтјеву, показују неоснованим.

У жалби се наводи да суд није правилно цијенио доказе „који неспорно упућују на чињеницу да оптужени није оштећеној узимао било какав новац“, али се не наводе докази који потврђују или упућују на ове наводе одбране. Овим је наводима само оптужени, свједочећи у корист властите одбране, оспоравао супротне наводе оптужбе по којима је током цијелог инкриминисаног периода од десет година узимао од оштећене новац, лажно јој приказујући да ће истим платити одређене пореске обавезе (за П.к., чија је она била директорица и угоститељски објекат Ј., који је водио њен супру), искориштавајући притом свој положај стручног сарадника за услуге пореским обвезницима и редовну наплату док је радио у Подручном центру ПУ у Добоју, а након пензионисања одржавајући је у заблуди да и даље ради исте послове. Ови су наводи оптужбе током поступка непосредно потврђени изјавом оштећене, а посредно и изјавама других саслушаних свједока и изведеним објективним доказима. Стога, чак и да је постојао основ за другачију оцјену исказа свједока, чији би искази могли поткријепити наводе одбране и свједочку изјаву оптуженог - да оштећеној није давао новац, то не би било међу странкама неспорно, како се у жалби настоји приказати, јер је тужилац остао код посве супротних навода оптужбе током цијелог поступка. Кад у свједочким исказима радника Пореске управе настоји пронаћи упориште за наводе одбране да оптужени није од оштећене никад узимао новац, жалилац губи из вида да ови свједоци, који нису имали непосредна сазнања о инкриминисаним радњама оптуженог, ничим нису компромитовали исказ оштећене, већ су били сагласни њеном исказу (као рецимо у погледу изненађења које је видно манифестовала кад јој је инспектор Т. саопштио да је оптужени пензионисан и већ више година не ради у Пореској управи), што је првостепени суд правилно упутило у оцјени да су искази ових свједока вјеродостојни, као и исказ саме оштећене.

Наводи жалбе да је побијаном пресудом чињенично стање утврђено искључиво на основу изјаве оштећене М.Ф.А.В.Х. и да суд није савјесно цијенио остале изведене доказе, немају упориште у садржају образложења побијане пресуде у којем су поред изјаве оштећене изнесени у битном и садржаји других саслушаних свједока и доказа објективне природе, те извршена свестрана садржинска анализа и савјесна оцјена свих изведених доказа. При том је првостепени суд, очигледно имајући у виду да је предметна оптужба у претежном дијелу заснована управо на исказу оштећене као свједока, с посебном пажњом цијенио њен исказ. Када тврди супротно, жалилац губи из вида цјелокупно образложење побијане пресуде из којег је видљиво да је првостепени суд извршио детаљну анализу свега што је оштећена изјавила, како на главном претресу, тако и током истраге и довео то у везу са релевантним дијеловима исказа свих других саслушаних свједока, па и оптуженог, те са садржајима изведених доказа објективне природе (међу којима су биле и електронске поруке које су оптужени и оштећена размијенили у периоду од 2018. године до 2021. године, сачуване на њеном телефону),

који докази су несумњиво прибављени на законит начин. Уз савјесну оцјену исказа оштећене и свих осталих доказа, сходно члану 295. став 2. ЗКП РС, првостепени суд је потпуно и правилно утврдио чињенично стање у овом предмету, сматрајући несумњиво доказаним да је оптужени учинио дјела за која је изреком првостепене пресуде оглашен кривим, а која су уз правилну примјену Кривичног законика правилно квалификована као кривична дјела злоупотреба службеног положаја или овлаштења из члана 315. став 2. КЗ РС и превара из члана 230. став 3. КЗ РС, извршена у стицају.

Супротни наводи одбране, који се истичу и у жалби - да оптужени није са оштећеном комуницирао у намјери да од ње противправно прибави новац и тако стекне за себе имовинску корист у износу који је утврђен побијаном пресудом, нису поткрепљени никаквим доказима, осим изјаве оптуженог. Када с тим у вези указује на различитост исказа оштећене у погледу висине укупног износа који је предала оптуженом на име плаћања фискалних обавеза за „П.к.“ и угоститељски објекат „Ј.“, жалилац губи из вида управо оно што је првостепени суд имао у виду приликом оцјене њеног исказа, како цјелокупност њеног исказа, тако и временски контекст у којем је давала појединачне исказе током истраге и на главном претресу на околности периодичног давања оптуженом одређених новчаних износа за плаћање више врста фискалних обавеза, чији износи су се и мијењали кроз инкриминисани период од десет година. Стога околности на којима жалба инсистира, а односе се на различите изјаве оштећене у погледу укупне суме предатог новца, не указују на то да је она лажним свједочењем инкриминисала оптуженог да би прикрила властито незаконито поступање и ненамјенско трошење новца које јој је супруг давао за плаћање обавеза у Пореској управи, како се жалбом настоји приказати, већ одражавају њену сконцентрисаност да одговори на питања истражних органа, која нису ни била једнако фокусирана у почетној и каснијој фази истраге, на висине предатих појединачних износа и укупни износ предатог новца. Стога је логично да се о предатом новцу оштећена у почетној фази овог кривичног поступка одређивала у приближним износима, да би тек касније, кад је упитана за признанице о предатом новцу или неке друге материјалне доказе, навела да је на свом рачунару водила евиденције о износима које је предала оптуженом и након испитивања код тужиоца, а прије подизања оптужнице је предала те евиденције у којима су хронолошки наведени одређени износи које је предала оптуженом, те је наведен и број његовог мобилног телефона, путем којег је са оптуженим и комуницирала поводом предаја евидентираних новчаних износа.

Ни околност што оштећена није посједовала признанице потписане од стране оптуженог за пријеме појединачних новчаних износа кроз цијели инкриминисани период, иако би сама по себи могла побудити сумњу, јер се у правилу свака предаја новца документује на неки начин, у околностима конкретног случаја није побудила сумњу у вјеродостојност исказа оштећене, зашто је првостепени суд у образложењу своје пресуде изнио јасне разлоге, који се не односе само на субјективно повјерење које је оштећена (као страна држављанка очиглено недовољно упућена у домаће прилике) имала у оптуженог као пореског службеника, него и на несумњиве објективне околности предметног случају у којим кроз цијели инкриминисани период ни она, као ни њен супруг нису имали било какве назнаке да се пореске обавезе редовно не измирују. Нису добијали никакве опомене нити рјешења за плаћање пореских обавеза, нити су против њих покретани прекршајни поступци, а по изјави супруга оштећене, свједока М.Ј., у његовом су угоститељском објекту „Ј.“ вршени надзори санитарних и других инспекција. Уз то је оштећена наводила да је она потписивала документацију коју јој је оптужени доносио приликом преузимања новца, што је сматрала потребним како би он

могао извршити у њено име потребне уплате, при чему му је остављала и неке мање износе на име захвалности за те услуге, вјерујући да их оптужени пружа крајње добронамјерно и у оквиру овлашћења која има као порески службеник. С тим у вези је и оптужени у свом исказу навео да је одлучио да помогне оштећеној у плаћању обавеза у ПУ у Д. у којој је радио, јер га је замолио један његов познаник (покојни А.) да погледа финансијску картицу „П.к.“ а накнадно и ресторана „Ј.“, па је он о стању на картицама упознао оштећену телефоном и упозорио је на неплаћене пореске обавезе и тражио да М.Ј., као одговорно лице за ресторан, дође ради упознавања са неплаћеним пореским обавезама, али како је оштећена тврдила да ју је супруг овластио да она обавља све послове везане и за ресторан „Ј.“, он је на њено инсистирање наставио да контактира телефонски само са оштећеном, иако она није имала пуномоћ потписану од стране М.Ј.. Првостепени суд је основано сматрао неприхватљивим наводе оптуженог да није од оштећене примао новац за било какве уплате, јер су ови наводи одбране демантовани, не само изјавом оштећене, чији кредибилитет у току поступка ничим није доведен у сумњу, већ и изјавама других свједока и изведеним доказима објективне природе (порука које је оптужени слао оштећеној, пореске документације и др.), по основу којих је несумњиво правилно утврђено да оптужени није био службено задужен за контролу наведених пореских обвезника, за које према пореским картицама није било никаквих пријава, нити уплата пореских обавеза које су само за последњих пет контролисаних година прешле са каматама износ од 50.000 КМ само за угоститељски објекат „Ј.“. При том су радници Пореске управе као свједоци објаснили детаљно начин рада прије и након увођења програма САП, па и могућност да одређени порески обвезници који не пријављују приходе, а имају евидентиране књиговође (као што је у конкретном случају била евидентирана као књиговођа С.П. за наведене пореске обвезнике), не буду кроз систем препознати као неплатише, што је уз све остале, несумњиво правилно утврђене чињенице и околности, основано упутило првостепени суд на закључак да је оптужени искористио управо такво стање и свој службени положај, како би за себе прибавио имовинску корист, на начин како је то и описано у изреци побијане пресуде. Да је оптужени наставио са истим инкриминисаним радњама након пензионисања, доводећи у заблуду оштећену да још увијек ради исти посао, упутиле су несумњиво и поруке које је размијенио са оштећеном од 2018. године па надаље, из којих јасно произлази да оптужени од оштећене тражи да му донесе одређене износе новца на име плаћања неких пореских обавеза, у одређено вријеме и на одређено мјесто, а не да је само тим порукама обавјештавао о висини тих обавеза и времену до кад их она треба платити. Чак и након што је супруг оштећене добио обавјештење о висини неплаћених обавеза и оштећена од њега тражила да јој пошаље доказе о извршеним уплатама, оптужени јој је са другог броја телефона послао поруку, представљајући се лажно као инспектор Пореске управе по презимену Т. и позвао је да уплати одређен новчани износ шаљући јој први пут и рачун за уплату, за који је неспорно утврђено да је био његов лични банковни рачун. Овако понашање оптуженог (које га не инкриминише само у погледу покушаја да од оштећене преварно прими конкретни износ новца на име плаћања пореских обавеза, већ чини несумњивим да је са истом преварном и користољубивом намјером и раније поступао), уз околности да је претходно остао без властите имовине (поклањањем стана и сл.), упућује на закључак да је оптужени до краја остао упоран у својим криминалним активностима и искористио оштећену, па чак чини могућим и да је постао свјестан да ће бити откривен и да ће одговарати за учињена кривична дјела, па је за себе хтио прибавити још новца од оштећене, те умањити или потпуно онемогућити да се изврши од њега одузимање имовинске користи коју је стекао извршењем предметних кривичних дијела, односно да се оштећеној накнади штета коју је претрпјела извршењем предметних кривичних дијела.

На потпуно и правилно утврђено чињенично стање, првостепени суд је правилно примијенио Кривични законик, налазећи да дјела за која је оптуженог огласио кривим садрже сва битна обиљежја тежег облика кривичних дјела злоупотреба службеног положаја или овлаштења из члана 315. став 2. КЗ РС и превара из члана 230. став 3. КЗ РС, управо због висине износа противправно прибављене имовинске користи који су прелазили законске цензусе (за прво дјело од 50.000 КМ и за друго дјело 20.000 КМ), што наводи жалбе нису успјели довести у сумњу. С тим у вези се жалбом неосновано тврди да би у случају постојања одговорности оптуженог за предметна дјела, могло да се ради само о једном кривичном дјелу преваре, а не стицају наведених кривичних дијела, уз неприхватљив аргумент да се ради “о једној радњи извршења којом су остварена обиљежја два кривична дјела”. Овим жалилац настоји упутити на конструкцију продуженог кривичног дјела, али губи из вида да је престанком рада у Пореској управи оптужени изгубио својство службеног лица и да више није могао искоришћавати положај који је имао као порески службеник, већ је инкриминисане преварне радње наставио да врши доводећи и одржавајући више година (у периоду од 2017. до 2020. године) оштећену у заблуди да и даље ради исте послове, са намјером стицања противправне имовинске користи, па стога, иако су преварни поступци оптуженог трајали у континуитету од десет година, они су у периоду до и након његовог пензионисања 2017. године, попримали обиљежја различитих кривичних дијела извршених у стицају, како је то правилно утврдио првостепени суд.

Како првостепени суд није имао сумњу у погледу неке чињенице одлучне за постојање предметних кривичних дјела и које су одлучне за примјену Кривичног закона, то није ни имао основа за примјену института *in dubio pro reo*, на који се жалбом неосновано упућује.

Испитујући одлуку о казни, суд је утврдио да су оптуженом за предметна кривична дјела утврђене казне од 2 године и 1 године, те изречена јединствена казна затвора од 2 године и 6 мјесеци, чиме није повријеђен Кривични законик на штету оптуженог, а у пуној су мјери уважене све олакшавајуће околности које је првостепени суд утврдио да постоје на страни оптуженог, што је очигледно већ из чињенице да су му утврђене минималне казне затвора за оба кривична дјела, а изречена јединствена казна се није приближила збиру појединачних казни, већ је за само 6 мјесеци већа од веће појединачне утврђене казне. Стога наводи одбране у којима се оптужени приказује као неко ко је савјесно обављао своје службене дужности све до пензионисања, у околностима конкретног случаја нису успјели довести у сумњу правилност одлуке о казни, ни став првостепеног суда да је јединствена казна затвора од 2 године и 6 мјесеци потребна и довољна мјера казне оптуженом за учињена кривична дјела и да ће се њеним извршењем остварити сврха кажњавања, а прије свега утицати на оптуженог да више не предузима никакве преварне и користољубиве радње и не чини иста или друга слична кривична дјела, те једнако такав позитиван утицај остварити и на друге грађане и тако довести до сузбијања ове врсте криминалитета.

Неосновано и неаргументовано се жалбом оспорава и износ досуђеног имовинскоправног захтјева и с тим у вези тврди да није доказано да је оштећена оптуженом дала новац у укупном износу који је обавезан да плати оштећеној на име материјалне штете коју јој је нанео извршењем предметних кривичних дијела, губећи из вида све разлоге које је првостепени суд с тим у вези изнио у образложењу пресуде, како приликом оцјене исказа оштећене тако и оцјеном података из њене личне

евиденције о износима новца који је предала оптуженом, о којим разлозима се овај суд већ изјаснио образлажући зашто није сматрао основаним приговоре жалбе којима је оспоравано чињенично стање у погледу појединачних износа и укупно предатог износа новца који је оштећена предала оптуженом а он за себе противправно присвојио. С тим у вези жалилац губи из вида да суд овај новчани износ није утврдио само на основу исказа оштећене и њених евиденција, већ и релевантне пореске документације и висина обавеза на име којих је оптужени од оштећене преузимао новац, код неспорних чињеница да уплате на име тих законских обавеза нису ни вршене кроз инквизиторски период.

Због свега наведеног утврђено је да не постоје разлози због којих се жалбом побија првостепена пресуда и да истом није повријеђен Кривични законик на штету оптуженог, па је одлучено као у изреци ове пресуде на основу члана 327. ЗКП РС.

Записничарка
Љиљана Оцвирек

Предсједник вијећа
Обрен Бужанин

Тачност отправка овјерава
руководилац судске писарнице
Биљана Аћић